ROLUL CURȚII DE CONTURI ÎN PROMOVAREA ŞI ASIGURAREA ECHILIBRULUI FINANCIAR ÎN REPUBLICA MOLDOVA LA ETAPA ACTUALĂ

Oleg TELEVCA

Un buget oricât de bine ar fi preparat, dacă la executarea lui nu se face un control riguros, poate să aducă dezordine în finanțe.

Controlul statului asupra finanțelor sale trebuie exercitat tot timpul: de la întocmirea bugetului de puterea executivă şi până la încheierea definitivă a socotelilor statului [1, p.401-402].

Conform prevederilor art.133 din Constituția Republicii Moldova, controlul asupra modului de formare, de administrare şi de întrebuințare a resurselor financiare publice se exercită de către Curtea de Conturi. Din momentul adoptării Constituției şi până în prezent activitatea organului suprem de control în Republica Moldova a fost şi este reglementat de următoarele acte normative: Legea cu privire la Curtea de Conturi din 07 decembrie 1994 (abrogată), Legea Curții de Conturi nr.261/2008 (abrogată) şi Legea privind organizarea şi funcționarea Curții de Conturi nr.260 din 07 decembrie 2017.

Adoptarea ultimului act normativ a fost determinat de faptul că în momentul de față, rolul Curții în exercitarea controlului asupra finanțelor publice s-a schimbat datorită aderării Republicii Moldova la standardele internaționale şi la cele mai bune practici în domeniul auditului public. Aprobarea unei noi legi este justificată, în primul rând, de necesitatea reformulării noțiunilor (definițiilor) de bază, acestea fiind aduse în concordanță cu terminologia actuală de specialitate (audit; audit public extern; audit al performanței etc.), precum şi dispunerea unor noi prevederi (audit de conformitate; audit financiar; control al calității; ISSAI; ISA; INTOSAI; misiune de audit; opinie de audit). Conform reglementărilor actuale, rolul Curții nu constă numai în controlul şi depistarea încălcărilor din partea entităților publice, dar şi în acordarea unor consultații, în timpul auditării, pentru a preveni survenirea anumitor consecințe nefavorabile, atât pentru autoritățile publice, cât şi în final pentru stat. Conform art.2 al Legii nr.260 prin audit public extern se înțelege un proces sistematic de evaluare independentă şi obiectivă desfăşurat

pentru a obține probe și a stabili dacă entitatea auditată a fost gestionată/realizată în mod economic, eficient și eficace, în conformitate cu legile și regulamentele aplicabile și dacă situațiile financiare ale acesteia au fost prezentate corect [2].

Pentru a-și atinge scopul, Curtea de Conturi efectuează următoarele tipuri de audit: *audit financiar; audit al conformității; audit al performanței* [2]. La efectuarea auditului financiar anual, Curtea de Conturi: verifică și evaluează situațiile financiare, sistemele financiare și operațiunile entității auditate, evaluează respectarea cerințelor de raportare financiară, evaluează sistemul de management financiar și de control și auditul intern al entității auditate etc.

La efectuarea auditului conformității, Curtea de Conturi stabilește dacă activitatea entităților publice este conformă cu legislația și cu regulile stabilite de autorități. La efectuarea auditului performanței, Curtea de Conturi evaluează economicitatea, eficiența și eficacitatea unui anumit aspect al operațiunilor desfășurate de o entitate sau de o parte a acesteia ori în cadrul unui program sau al unei activități. Rațiunea înființării Curții de Conturi rezidă în a „asigura populației atât cunoașterea dacă banii de care se dispensează prin impozite și averea publică sunt administrați conform legii, cât și convingerea că toți cei care nu respectă legea sunt obligați la răspundere, la recuperarea prejudiciilor cauzate” [3, p.307].

Curtea de Conturi contribuie la buna guvernare prin exercitarea unor misiuni de audit independente, credibile, transparente și profesionale, în scopul implementării în instituțiile publice a standardelor înalte de management financiar și control în beneficiul cetățenilor Republicii Moldova. În activitatea sa Curtea de Conturi conlucrează cu Parlamentul Republicii Moldova, autoritățile publice centrale, organele de drept și societatea civilă.

La fel, activitatea Curții de Conturi se realizează ținându-se cont de Strategia de comunicare a Curții de Conturi pentru perioada 2016-2020 care a fost elaborată în conformitate cu mandatul CC RM, cadrul normativ-legal în domeniul transparenței și accesului la informație, precum și cu Planul de Dezvoltare Strategică al CC RM pentru anii 2016-2020. Strategia oferă un ansamblu de norme și proceduri clare pentru organizarea activităților de comunicare a Curții de Conturi: interne și externe.

Abordarea de bază este una strategică, în cadrul căreia comunicarea este utilizată drept instrument pentru impulsionarea schimbărilor pozitive în conduită, promovarea reformelor, formularea argumentelor pentru schimbare, facilitarea îndeplinirii misiunilor instituției, precum și pentru dezvoltarea unui dialog permanent și eficient cu părțile interesate.

În conformitate cu obiectivele și direcțiile-cheie stipulate în Strategie, instituția planifică anual acțiuni de susținere a cooperării cu părțile interesate, care se regăsesc în evenimentele planificate cu partenerii externi, organizării activității în subdiviziunile instituției, precum și abordării per ansamblu a aspectului de asigurare a transparenței. Un mijloc important de informare a cetățenilor este asigurarea accesului liber al reprezentanților mass-media și societății civile la examinarea rapoartelor de audit, în cadrul ședințelor publice deschise. Unul din obiectivele acestor rapoarte a fost și sensibilizarea opiniei publice referitor la nivelul scăzut de implementare a recomandărilor de audit și impulsionarea factorilor responsabili de managementul entităților auditate să reacționeze la concluziile alarmante, prezentate în rapoartele Curții.

Cooperarea multidimensională și deschisă cu sursele de informare în masă are o importanță deosebită în contextul asigurării transparenței activității desfășurate de instituție și promovării rezultatelor rapoartelor de audit.

Curtea de Conturi conlucrează eficient cu mass-media, delegând frecvent și operativ, la solicitare, reprezentanți pentru a participa la diferite mese rotunde, dezbateri, interviuri, emisiuni informativ-analitice la posturile TV și de radio.

Referințe:

1. ASLAN, Th.C. *Tratat de finanțe cuprinzând și legislațiunea fiscală după războiu.* Bucureşti: Tipografiile române-unite,1925.
2. Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, nr.260 din 07 decembrie 2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* 05.01.2008, nr.1-6.
3. ȘAGUNA, D.D. *Drept financiar public*. Ediția a VI-a. Bucureşti: C.H.Beck, 2017.